

GALICIA

Xuño 2006

- A) Fai unha representación esquemática da estrutura da membrana plasmática segundo o modelo do mosaico fluído, poñendo nome a todos os compoñentes.
- B) Explica os distintos mecanismos de transporte a través da membrana plasmática.
- C) Di brevemente que entendes por endocitose e exocitose.

Xuño 2011 - Explique a estrutura da membrana plasmática segundo o modelo do mosaico de fluído. Estableza as diferenzas entre o transporte activo e o transporte pasivo a través das membranas e indique o tipo de moléculas que utilizan estes mecanismos para atravesalas.

Xuño 2016 - Indique as características do transporte activo e o transporte pasivo a través da membrana plasmática. En que se diferencian a difusión simple e a difusión facilitada? E a endocitose e a fagocitose?

Xuño 2008 e Setembro 2008 - a) ¿En que se diferencian a difusión simple e a difusión facilitada? Di qué tipo de transporte son. b) ¿Que outro tipo de transporte se realiza a través da membrana plasmática? Explícao.

Xuño 2009 - a) ¿En que consiste o proceso de endocitose? b) Explica os diferentes tipos de endocitose que existen. c) Fai un debuxo de cada un deles.

Ordinaria 2020 - a) Defina os seguintes procesos: pinocitose, fagocitose e exocitose.

Setembro 2004 - Como se introducirá na célula unha macromolécula? ¿e a auga? ¿Como se introducirá a glucosa a favor de gradiente de concentración? ¿E como o fará o ion sodio a favor de gradiente electroquímico? ¿e en contra de dito gradiente?

Xuño 2001 e Setembro 2016 - Sinala as diferencias en estrutura, composición e función entre a membrana celular e a parede celular.

Xuño 2007 - No citoplasma dunha célula eucariota, di os compoñentes do citoesqueleto indicando a composición química e a función de cada un deles ¿Que é o citosol? ¿Cal é a súa composición?

Setembro 2014 - Identifique a estrutura representada na Figura 2 e indique a súa función biolóxica. Todas as células presentan esta estrutura? Razoe a resposta.

Xullo 2023 - Explique a relación entre a clatrina e os procesos de transporte de membrana.

Ordinaria 2025

TEXTO: A ciencia do ARNm, vacinas COVID-19 e Premio Nobel de Medicina 2023 O Premio

Nobel de Medicina 2023 recaeu en Katalin Karikó e Drew Weissman polos seus descubrimentos sobre o ARN, clave do éxito sen precedentes das vacinas ARNm contra a COVID-19. Nas vacinas “tradicionais”, as proteínas (ou fragmentos delas) dos virus ou bacterias infecciosas actúan como antíxenos, provocando a resposta do sistema inmunitario. O organismo recorda esta resposta e é capaz de combater eficazmente o patóxeno en futuras infeccións. A xenial e sinxela idea de Katalin Karikó e Drew Weissmann foi utilizar ARNm, no canto de proteínas recombinantes, patóxicos atenuados (non infecciosos), ou fragmentos de patóxicos, para producir a resposta inmunitaria. Non obstante, o ARNm é moi inestable, polo que é necesario protexelo, dotándoo dun vehículo que o encapsula e transporta ata as células trala súa inxección no organismo. Para isto usáronse nanopartículas lipídicas, unhas pequenas vesículas con distintos tipos de lípidos que forman unha membrana pechada, capaz de albergar o ARNm no seu interior e de libéralo unha vez dentro da célula.

Adaptado de: Ciencia para todos. Sociedad Española de Bioquímica y Biología Molecular

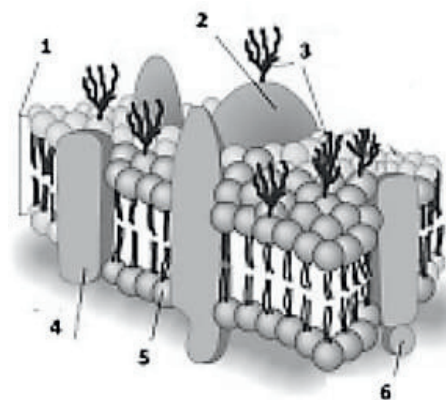
No texto menciónase que se utilizan pequenas vesículas lipídicas para facilitar a entrada do ARNm no interior da célula. Explique, brevemente, este mecanismo de transporte.

OUTRAS COMUNIDADES AUTÓNOMAS

Canarias, Xullo de 2021

A membrana plasmática define os límites da célula e actúa como un filtro selectivo bidireccional. O esquema anexo corresponde a esta estrutura celular:

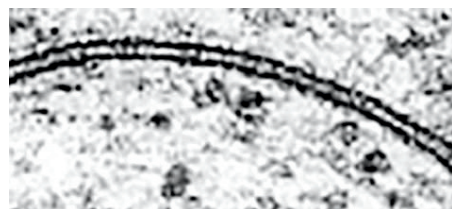
- Identifica os compoñentes enumerados (1 ao 6) na figura.
- Indica que compoñente é responsable da función de recoñecemento celular.
- Certas células eucariotas presentan outra estrutura externa, ademais da representada no esquema. A que estrutura nos referimos?
- Por que se di que a membrana plasmática é asimétrica?

Aragón, Xullo de 2023

As membranas plasmáticas aparecen ao microscopio electrónico como dúas liñas escuras separadas por unha banda clara de aproximadamente 7-8 nm de espesor:

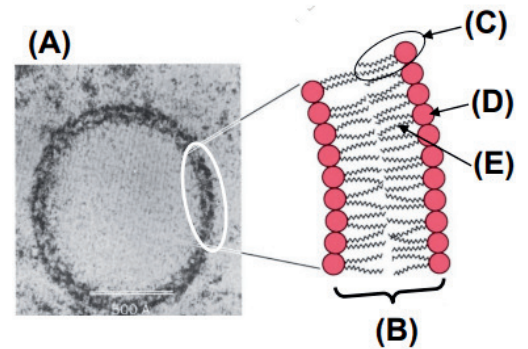
- Como se chaman as moléculas que forman parte da membrana plasmática e que lle dan este aspecto?
- Cite os compoñentes que forman parte destas moléculas e o nome das ligazóns que as unen entre si.
- Como se chama a disposición descrita no enunciado que se observa na fotografía? A que compoñentes corresponden as liñas escuras? E a banda clara? A que se debe esta disposición?

Euskadi, Xullo de 2020

Na figura anexa, en (A) móstrase unha imaxe tomada por microscopía electrónica e á súa dereita un posible esquema interpretativo da zona marcada:

- Que estrutura sería a etiquetada coa letra (B)?
- Que tipo de biomolécula se sinala en (C)?
- Identifique que representan as estruturas etiquetadas coas letras (D) e (E).
- Que necesitarían estas estruturas de biomoléculas así organizadas para realizar algún transporte dun ión cara ao interior ou exterior? Razoar a resposta.

A Ríoxa, Xuño de 2023

Os lípidos son compoñentes esenciais das membranas celulares:

- Explique que características dalgúns lípidos fan que sexan a base estrutural das membranas celulares.
- Os lípidos de membrana poden asociarse a outras biomoléculas. Indique cales e sinala a súa localización na membrana.

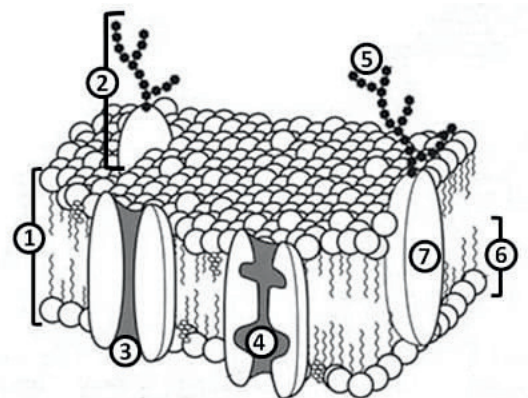
Murcia, Xuño de 2023

- Explique os compoñentes e a organización estrutural da membrana plasmática.
- Como se denomina o modelo que explica a organización da membrana?
- Que significa que a membrana ten permeabilidade selectiva?

Canarias, Xullo de 2023

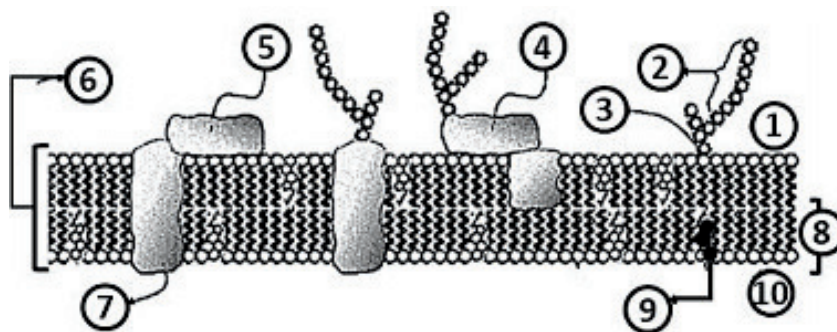
A unidade fundamental da vida é a célula. Existen organismos constituídos por só unha unidade celular ata aproximadamente 37 billóns, como no caso do ser humano. A membrana é unha barreira que separa o interior da célula do medio:

- Identifique cada un dos compoñentes bioquímicos sinalados (1-7) na imaxe desta estrutura celular.
- De entre os seus compoñentes, cal é responsable do recoñecemento celular?
- Indique un mecanismo que utilice a célula para incorporar partículas de gran tamaño dende o medio exterior ao interior da célula.
- Cite un orgánulo con dobre membrana que se pode atopar nunha célula humana.

Canarias, Xullo de 2019 e Xullo de 2020

O esquema anexo representa a composición dunha determinada estrutura celular:

- Que estrutura está representada neste esquema?
- Identifique os compoñentes enumerados (do 1 ao 10) na figura.
- De entre os seus compoñentes, cal é o responsable do recoñecemento celular e cal da fluidez?

Navarra, Xullo de 2021

A membrana plasmática é unha barreira selectiva que separa o interior celular do medio extracelular.

- Como se chama o modelo de membrana máis aceptado na actualidade?
- Cite os compoñentes da membrana plasmática.
- Por que se di que a membrana plasmática é asimétrica?

Andalucía, modelo 5, 2015

Defina difusión simple, difusión facilitada, transporte activo, pinocitose e fagocitose.

A Ríoxa, Xuño de 2023

A membrana celular é unha estrutura que separa o contido celular do medio exterior, o que fai que todos os intercambios da célula co medio se teñan que realizar a través da membrana.

- Explica os dous principais sistemas de transporte a través das membranas para as moléculas. (0,6 puntos)
- Cita que estruturas presentes na membrana permiten cada un dos transportes do primeiro apartado. (0,4 puntos)

Asturias, Xuño de 2024

Os distintos tipos celulares do corpo humano están rodeados dun medio intersticial que contén o líquido que lles proporciona o microambiente adecuado. A membrana celular separa o medio intracelular do intersticial, controlando o intercambio de auga e solutos. Supón que, nun determinado momento, unha determinada molécula X, con carga eléctrica, é o compoñente maioritario do compartimento intersticial e presenta unha concentración de 0,01 M (mol/L) no devandito compartimento intersticial, mentres que a súa concentración no compartimento intracelular é de 0,1 M (mol/L).

- Se unha célula A presenta unha membrana que é impermeable a esa substancia, que sucederá coa auga no interior da célula? Xustifica a túa resposta.

- b) Producirase na célula A algunha variación do seu volume? Xustifica a túa resposta.
- c) Nas mesmas condicións, noutro tipo celular, a célula B, prodúcese o paso da molécula X con carga eléctrica do enunciado, dende o interior cara ao exterior, de xeito que a concentración intracelular e intersticial se igualan. Indica como podería producirse este proceso.
- d) Nas mesmas condicións, nun terceiro tipo de célula, a célula C, prodúcese o paso da molécula X cara ao interior, de xeito que a concentración intracelular sobe a 0,15 M. Indica como podería explicarse este proceso.

Castela-A Mancha, Xullo de 2023

Nun laboratorio de Bioloxía Celular dun centro de investigación de Castela-A Mancha, estúdase a localización celular de canais iónicos e receptores para neurotransmisores no sistema nervioso central. Para que estas proteínas sexan funcionais e exerzan correctamente o seu cometido, deben situarse na membrana plasmática das neuronas.

- a) Describa a estrutura da membrana plasmática segundo o modelo do mosaico fluído de Singer e Nicholson.
- b) Os canais iónicos permiten o paso de ións do medio extracelular ao intracelular mediante transporte activo. En que consiste este tipo de transporte? Mencione outro exemplo de proteína que exerza este tipo de transporte.
- c) Que orgánulo subministra enerxía para este proceso? Comente brevemente a teoría de Lynn Margulis sobre a orixe deste e doutros orgánulos celulares.

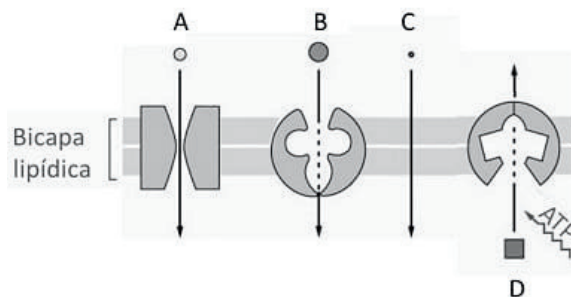
Comunidade Valenciana, Xullo de 2019

Describe o funcionamento da bomba de sodio/potasio e indica a súa importancia fisiolóxica.

Castela e León, Xullo de 2021

As moléculas A, B, C e D atravesan a membrana plasmática dunha célula de diferente forma (indicada no debuxo).

- a) Indica que moléculas teñen transporte activo ou pasivo.
- b) Dentro de cada tipo de transporte, especifica a modalidade concreta de cada molécula. Pon un exemplo para cada molécula A, B, C e D.
- c) Se a dirección de transporte para cada molécula é a que marcan as frechas, onde haberá máis concentración de cada unha, por enriba ou por debaixo da membrana? Razoa a túa resposta.
- d) Indica o tipo de transporte que participa na ósmose celular.

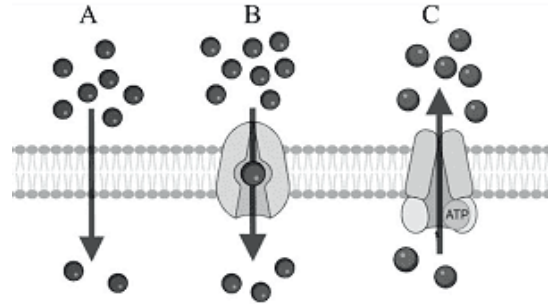
Cantabria, Xuño de 2024

Explique detalladamente mediante debuxos claros os diferentes mecanismos de transporte pasivo a través da membrana celular, indicando en cada caso a substancia/molécula transportada.

Comunidade Valenciana, Xullo de 2024

A membrana plasmática é semipermeable, permitindo á célula controlar e manter a súa composición interna. Baseado na seguinte figura:

- Identifique os tipos de transporte representados polas letras A, B e C.
- Describa as características principais de cada tipo de transporte.
- Cite un exemplo de moléculas transportadas en cada caso.

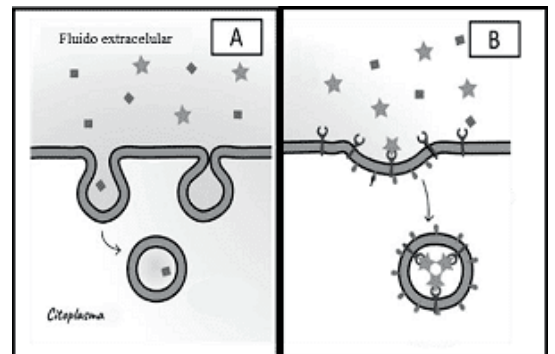

Comunidade Valenciana, Xullo de 2024

Identifique e explique os procesos que ocorren nas imaxes A e B.

Castela e León, Xullo de 2024

Indica que tipo de unión celular son as unións gap e cal é a súa función.

Comunidade Valenciana, xullo de 2021

- Define que é a parede celular das células vexetais.
- Explica as partes das que está formada.
- Indica catro funcións desta.

Madrid, xuño de 2023

Con relación ás envolturas celulares:

- Indique en orde os nomes das tres capas que compoñen a estrutura da parede celular vexetal, comezando pola máis afastada da membrana celular. Cite os principais compoñentes de cada unha das capas.
- Nomee o principal compoñente da parede celular bacteriana e indique en que tipo de organismos procariotas non atopamos dito compoñente na súa parede celular. Mencione unha diferenza estrutural relevante entre as paredes de bacterias gramnegativas e grampositivas.

Madrid, xuño de 2016

- Indique as diferenzas entre a parede primaria e secundaria das células vexetais.
- Indique a diferenza fundamental entre a parede das células vexetais e a dos fungos en canto á súa composición.
- Indique que son os plasmodesmos e que función teñen.

Aragón, Setembro de 2010

Explique que é o citoesqueleto e que función cumpre.

Aragón, Setembro de 2003

b) Como son os cilios? Cite outras dúas estruturas celulares que estean formadas por citoesqueleto.

Madrid. Setembro de 2017

a) Cite os tres elementos que configuran o citoesqueleto e as proteínas fundamentais que os forman.

Murcia. Xuño de 2018

a) Que é o citoesqueleto?

b) En que tipo de células se presenta?

c) Cales son os constituíntes máis destacados do citoesqueleto e que funcións cumpren?

d) Indique as principais funcións do centrosoma.

Madrid. Xuño de 2021

a) Indique o elemento do citoesqueleto que se relaciona con cada un dos enunciados seguintes:

1. Creación de estruturas como os centriolos.

2. Movemento contráctil das células musculares, formación de pseudópodos, formación das microvellosidades nas células intestinais.

3. Estructuras cilíndricas e ocos formadas por protofilamentos constituídos por dímeros proteicos.

4. Filamentos de queratina nas células epiteliais e neurofilamentos das neuronas.

b) Describa brevemente a estrutura interna do talo ou axonema dos cilios e flaxelos.

c) Cite a principal diferenza entre cilios e flaxelos. Indique se os cilios se atopan presentes en todas as células animais e vexetais.

Extremadura. Xullo de 2022

a) Describa o concepto de citoesqueleto.

b) Elix a un dos compoñentes do citoesqueleto e sinala a súa composición e unha función deste compoñente.

c) Describa a estrutura dun centríolo e indique en que tipo de células aparecen.

Canarias. Xuño de 2023

O citoesqueleto celular foi descuberto na década dos anos 80 do século pasado. Grazas ao desenvolvemento de complexas técnicas de microscopía de fluorescencia púidose coñecer mellor a súa estrutura e función.

a) Cite os compoñentes do citoesqueleto.

b) Indique o nome das proteínas que os constitúen.

c) Mencione cinco procesos celulares nos que estea implicado algún compoñente do citoesqueleto.

Navarra, Xuño de 2023

- a) Explique a función do citoesqueleto na célula.
- b) Que tipo de biomoléculas conforman esta estrutura?
- c) Describa os distintos tipos de estruturas que presenta o citoesqueleto en eucariotas.

Comunidade Valenciana, Xullo de 2023

Explique que é o citoesqueleto e indique polo menos dúas funcións.

Nomee os tipos de filamentos que o forman e explique brevemente a súa estrutura e composición.

Aragón, Xuño de 2004 e Setembro de 2001

Explique que son os microtúbulos.

Aragón, Setembro de 2006

- a) Explique brevemente unha función que leven a cabo os microtúbulos.

Castela-A Mancha. Xuño de 2021

Os tres elementos do citoesqueleto son os microfilamentos (sobre todo de actina), os filamentos de tamaño intermedio e os microtúbulos.

- a) Defina estes últimos (microtúbulos).
- b) Cite dous orgánulos ou estruturas celulares formadas con microtúbulos.
- c) Indique DÚAS funcións do citoesqueleto.

Castela-A Mancha. Xullo de 2021

A colchicina (un fármaco extraído de plantas do xénero *Colchicum sp.*) utilízase como anticancerixeno e, en estudos xenéticos, para elaborar cariotipos. O seu mecanismo de acción é sinxelo: únese á tubulina e impide a súa polimerización, deste xeito evítase a formación do fuso acromático e detense o proceso de mitose.

- a) Que é a tubulina? Describa a estrutura dun microtúbulo.
- b) Que é o fuso acromático ou mitótico? En que momento da mitose se forma o fuso?
- c) Que é un cariotipo? Que tipo de mutacións se poden detectar co cariotipo?

Navarra. Xuño de 2024

A biofísica española Eva Nogales recibiu o prestixioso Premio Shaw. Destaca o seu traballo co taxol, un composto que serve para tratar o cancro uníndose e bloqueando a tubulina.

- a) Explica como intervéen a tubulina na división celular.
- b) Que relación existe entre ciclo celular e cancro?